

1/a A Plébániai evangelizációs terv

Minden intézmény, szervezett közösség feladatellátásának irányvonalát és minőségét azáltal határozza meg, hogy megtervezi jövőjét. Keresi-e kell a „fennmaradás” útját, a fejlődés lehetőségét. Egy plébánia esetében is szükség van a jövő megtervezésére. Meg kell tudni fogalmazni, hogy plébániánknak milyen jövőképe van. Ehhez fel kell ismernünk helyzeti adottságainkat, hibás, hiányos tevékenységeinket, és meg kell keresnünk a felmerülő lehetőségeket. A célokat, melyeket el szeretnénk érni, konkrétan meg kell fogalmazni. Átgondolt terveinket a megvalósulás érdekében közismertté kell tenni, és folyamatos építő munkát kell végezni közösségünkkel.

Az Evangelizációs terv határozza meg a plébániai sajátosságokat, „önarculatát”, mondhatnánk ez a plébánia „küldetésnyilatkozata”. Nincsen két plébánia, mely azonos adottságokkal, lehetőségekkel, erőforrásokkal rendelkezik. Ebből kifolyólag minden plébánia más és más célokat, tevékenységeket tud magáénak vallani.

Az Evangelizációs terv két fő részt foglal magába: a Hitéleti tervet és a Katekétikai Programot.

A kettő együtt alkot egységet, egymásra épülő folyamatokat tartalmaz, ezért önálló célként nem értelmezhetőek.

Nagy segítséget ad a plébániai tervek tartalmi vonatkozásainak kialakításában az oktatási intézményekben már megalkotott Pedagógiai Program felépítésének, alkalmazásának ismerete.

Közoktatási törvény:

44. § (1) A nevelési-oktatási intézményben a nevelő és oktató munka nevelési, illetve pedagógiai program szerint folyik. A nevelési, illetve pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el, és a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé...

(2) A nevelési, illetve pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

45. § (1) Az óvoda az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján nevelési programot készít...

49. § (1) A kollégium - a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjában foglaltak alapján - pedagógiai programot készít, figyelembe véve az érdekelt iskolák pedagógiai programját.

Plébániai tekintetben nevelőtestületként értelmezhető a lelkipásztorok és hitoktatók közössége, fenntartóként pedig a püspökség. Amint iskolai tekintetben is fegyelembé vesszük a különböző érdekcsoportok (Diák önkormányzat, Szülői munkaközösség) véleményét, úgy az evangelizációs terv elkészítésében is a különböző plébániai csoportok segítségére lehet (sőt szükséges) támaszkodni. Figyelembe kell venni javaslataikat, feladatvállalásukat. Az Evangelizációs program témaköreinek kidolgozását (majdan véleményezését) ezekre a csoportokra célszerű bízni – hitoktatók, szülők, énekkar, ifjúsági csoport, családi közösségek... A csoportmunka feladatkörökre iránymutató az

Egyházközségi Képviselőtestület munkájáról megjelent dokumentum, mely megjelöli, hogy a plébániának legyen közösségi, hitéleti, családevangelizációs, gazdasági képviselőcsoportja. A kidolgozott tervek elfogadása az Egyházközségi képviselőtestület jogosult.

Az Evangelizációs terv javasolt fontos tartalmi pontjainak megjelöléséhez tekintsük át a közoktatási intézmények Pedagógiai Programjának egyes elemeit, melyek értelmezhetőek pasztorációs szemszögből (a Közoktatási törvény óvoda, általános iskola, kollégium, művészeti intézmény pedagógiai programjának tartalmát határozza meg – ebből most az általános iskoláét idézzük):

Közoktatási törvény:

48. § (1) Az iskola pedagógiai programja meghatározza:

a) az iskola nevelési programját, ennek keretén belül

- az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelveit, céljait, feladatait, eszközeit, eljárásait,*
- a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat,*
- a közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat,*
- a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységet,*
- a tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységet,*
- a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat,*
- a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programot,*
- a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet,*
- az iskolában folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési, minőségbiztosítási rendszerét,*
- a pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét,*
- a szülő, tanuló, iskolai és kollégiumi pedagógus együttműködésének formáit, továbbfejlesztésének lehetőségeit.*

A Plébániai evangelizációs terv felépítése

I. Plébániai Hitéleti program

a. Plébániai jellemzők (Hitoktatásról is!)

b. Plébániai hitéleti terv

II. A hitoktatás helyi katekétikai programja

a. Hitoktatási nevelési terv

b. Hitoktatási helyi tanterv

Az Evangelizációs terv kidolgozása területi adottságok szerint értelmezendő! Helyzetértékelésen alapuló sajátosságokat és fejlesztési lehetőségeket tartalmaz - cél, feladat, módszer, eszköz megjelölésével.

Az evangelizációs program összeállításában a következő pontokat találom kidolgozásra érdemesnek:

I. PLÉBÁNIAI HITÉLETI PROGRAM

A. PLÉBÁNIAI JELLEMZŐK

Plébánia elnevezése, címe, egyházmegyéje, esperes kerülete

Plébániához területileg tartozó egyházi fenntartású intézmények megnevezése:

pl. óvoda, iskola, kollégium, közösségi ház

Együttműködést fenntartó egyéb intézmények megnevezése:

pl. iskolák, óvodák (egyházi és önkormányzati fenntartású), önkormányzat, szociális otthon, kórház, gyermekjóléti intézmények, stb.

Plébániával szoros kapcsolatot fenntartó közösségi szervezetek megnevezése:

Karitász, Katolikus Ifjúsági Mozgalom (KIM), Keresztény Értelmiségi Szövetség (KÉSZ), Nagycsaládosok egyesülete, plébániai családközösség, Katekumenátus közösség, Biblia kör,..

Plébánia munkájával kapcsolatos feladatokat vállalók megnevezése:

Egyházközségi képviselőtestület, sekrestyés, kántor, hitoktatók, ifjúsági vezetők, családközösség vezetői, egyéb

Hívó közösség jellemzése

Plébániai lélekszám, vallásukat rendszeresen ill. alkalmanként gyakorlók, kor szerinti összetétel, lakhely szerinti megoszlás, évi számszerű adatok (keresztelés, elsőáldozás, bérmálkozás, esküvő, betegek kenete, temetés),

Hitoktatás jellemzői

Helyszínei, csoportbontás, létszámtendenciák, hitoktatók adatszerű jellemzése (végzettség, kor, csoportbeosztás), hitoktatáson való részvétel indíttatása, családi háttér, diákok tájékozottsági és felkészültségi szintje,

szülőkkel - pedagógusokkal való kapcsolat,
 az intézmény nyitottsága a hitoktatás felé,
 eszköz és felszereltségi adottságok, egyéb

(A plébániai Szervezeti és Működési szabályzatát az Egyházi Törvénykönyv, A plébánosi megbízás, a hitoktatói megbízás, és az Egyházközségek Képviselőtestületének Szabályzata alapján kell megfogalmazni).

B. PLÉBÁNIAI HITÉLETI TERV

A plébánia evangelizációs alapelvei és célkitűzései

Plébániai hitéleti hagyományok (ünnepek, imaórák)

Keresztény értékek személyes elsajátításának megalapozása és fejlesztési terve

Katekumenátus lehetőségei,
 házassági előkészítő foglalkozások,
 hitéleti fejlődés elősegítése,
 a keresztény élethivatás betöltését segítő tevékenységek, stb.

Személyes gondoskodás kiépítése és fejlesztése

Szociálisan hátrányos helyzetűekről való gondoskodás
 Magukra maradtakkal való kapcsolat
 (elváltak, özvegyek, idősek, közösségtől elzárkózottak, egyéb)
 Nemzeti vagy etnikai kisebbséggel való kapcsolat
 Fogyatékoságból eredő hátrányok csökkentését szolgáló plébániai tevékenységek

Plébániai közösségi élet

Közösségi csoportok ismertetése, létrejöttének céljai, és a
 közösségfejlesztés lehetőségei
 Közösségi programok megvalósítása, és további fejlesztésének útjai
 Együttműködési formák, és fejlesztésének terve
 (szülők, pedagógusok, hívők közössége)

Plébánia keretein belüli döntési, ellenőrzési- és értékelési, minőségfejlesztési folyamatok

Felelősségvállalás szintjei, ellenőrzés és értékelés megbízottjai, fejlesztési folyamatok kiépítése (Plébánosi, plébániai alkalmazotti, Egyházközségi képviselőtestület, csoportvezetők megbízásának hatáskörei, ellenőrzési - értékelési jogkörök, fejlesztési megbízottak – a hatásköröket a Egyházi törvénykönyv szabályozza, továbbá

iránymutató az Egyházközségi Képviselőtestület Szervezeti és működési szabályzata, valamint a plébánosi és hitoktatói megbízás hatáskör megjelölései.)

A plébániai hitélethez kapcsolódó eszköz és felszereltség jegyzéke

(fejlesztési célok megnevezése és forrásának megjelölése)

II. A HITOKTATÁS HELYI KATEKÉTIKAI PROGRAMJA

A. HITOKTATÁSI NEVELÉSI PROGRAM

Plébánia hitoktatás alapelvei és célkitűzései

Plébániai hitéleti hagyományok megismertetése (ünnepek, imaórák)

Plébánia hitélete való bekapcsolódás lehetőségei és fejlesztési terve

Az Egyház életében való tevékeny részvétel igényének felébresztése

Hittanosok egyházi ünnepeken való szerepe

Keresztény értékek személyes elsajátításának megalapozása és fejlesztési terve

Keresztény élethivatás céljának, módjának megismertetése – a személyiségfejlesztés módjai

A személyes felelősség, a tisztesség, a becsület, az áldozatvállalás, a család, a közösség, a hazaszeretet, az európaiság, a vallásosság, az Anyaszentegyház értékének megbecsülése

Hivatásgondozás lehetőségei

Személyes gondoskodás kiépítése és fejlesztése

Szociálisan hátrányos helyzetűekről való gondoskodás (elvált szülők, hátrányos környezet, szegény család, tanulási nehézségekkel, közösségi kirekesztettség, -beilleszkedés segítése, családi nevelés hiánya, érzelmileg szegény környezet, magatartási problémák kezelése, stb.)

Nemzeti vagy etnikai kisebbséggel való kapcsolat

Fogyatékoságból eredő hátrányok csökkentését szolgáló hitoktatási tevékenységek

Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenység

(kallódó - csavargó diákok, barátok negatív hatása, új környezetbe lépő középiskolások, drogvészélyes környezet)

Plébániai közösségi életbe való beilleszkedés elősegítése, és a részvétel fejlesztése

Diák- és ifjúsági közösségi csoportok létrejöttének céljai, és a közösségfejlesztés lehetőségei

Közösségi programok megvalósítása, és további fejlesztésének útjai

Csoportok közötti együttműködési formák fejlesztésének terve

Hitoktatás fejlesztési lehetőségei

Hitoktatásban részesülők körének kiterjesztési lehetőségei

Szülőkkel, pedagógusokkal való kapcsolat és annak további fejlesztési lehetőségei

Hitoktatással kapcsolatos döntési jogkörök,

ellenőrzési- és értékelési, minőségfejlesztési folyamatok

Felelősségvállalás szintjei, ellenőrzés és értékelés megbízottjai, fejlesztési folyamatok kiépítése

(Plébános, hitoktatók, hitoktatási koordinátor, Egyházközségi képviselőtestület, ifjúsági csoportvezetők megbízásának hatáskörei, ellenőrzési - értékelési jogkörök, fejlesztési megbízottak)

A plébániai hitoktatáshoz kapcsolódó eszköz és felszereltség jegyzéke

(fejlesztési célok megnevezése és forrásának megjelölése)

B. HITOKTATÁSI HELYI TANTERV (A hitoktatási kerettantervre építve)

Csoportegységek, óraszám meghatározása – fejlesztési lehetőségek megjelölése

Nevelési és oktatási célok meghatározása csoportonként – csoportadottságok és környezet szerint

Egymáshoz kapcsolódó évi tananyag csoportosítás

Hitoktatási követelmények

Diák keresztelés, elsőáldozás kritériumai, bérnátkozás követelményei, esetleges hittanvizsga anyaga

Fejlesztendő területek meghatározása

(pl. kisiskolások múlt és mese közötti különbség)

Kötelező és kiegészítő anyag kapcsolata

Optimum és minimumszint

Hitoktatás jellemzői

Tanulói tevékenységek, módszerek (sajátosság)

Hitoktatáshoz használt eszközök megnevezése

(fejlesztési célok megnevezése és forrásának megjelölése)

Hittanosok csoportbesorolásának szempontjai (Új csoport megalakításának feltételei)

Hitoktatási tankönyvek és segédanyagok alkalmazása

Plébániai segédanyagok megjelölése, fejlesztési lehetőségek, Bibliográfia

Hittani beszámoló és értékelési rendszer

(pl. pontozás, hittanos napló, év végi hittanos díjak)

Tanórán kívüli tantárgyi tevékenységek (tanórai kirándulás, egyéb)

Közoktatási Törvény:

45. § (2) Az iskola pedagógiai programot és ennek részeként - ha e törvény másként nem rendelkezik - a Nemzeti alaptantervre épülő kerettanterv alapján helyi tantervet készít, vagy az ilyen módon készített helyi tantervek közül választ, és azt építi be helyi tantervként a pedagógiai programjába... (4) Az iskola valamennyi évfolyamát átfogó helyi tantervet használ...

Helyi tanterv

48. § b) az iskola helyi tantervét, ennek keretén belül

- az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyakat, a kötelező és választható tanórai foglalkozásokat és azok óraszámait, az előírt tananyagot és követelményeit,
- az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elveit,
- az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételeit,
- az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményeit és formáit, a tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményeit, továbbá - jogszabály keretei között - a tanuló teljesítménye, magatartása és szorgalma értékelésének, minősítésének formáját,
- nemzeti, etnikai kisebbségi iskolai nevelés és oktatás esetén a nemzeti, etnikai kisebbség anyanyelvi, történelmi, földrajzi, kultúra- és népismereti tananyagot...

Milyen a jó Evangelizációs terv?

(Készült Hoffmann Rózsa Pedagógiai Programról szóló előadása alapján)

A jó Evangelizációs terv a plébánia önmeghatározása és célja "önkép".

1. Reális: a cél megvalósítható legyen, a plébánia és környezet lehetőségének felmérése (megelőző elemzés, értékelés) előre látható nehézségek, konfliktusok feltárása

2. Fejlesztő hatású, bővíthető

húzóerő a plébánia mindennapjaira (helyzetértékelés, önértékelés)

3. Tömör – lényegre törő, konkrét, közérthető (kivonat a híveknek)

4. Értékelhető (Ellenőrzés - Értékelés - Minőségfejlesztés alapja)

Az Evangelizációs terv tartalmi elemei:

a. Célok (stratégiai célok, pl. közösségfejlesztés)

b. Feladatok (kirándulás, tábor vetélkedő - miből? kivel?)

c. Eszközök (források, felelős, határidő)

d. Ellenőrzési terv (minőségbiztosítás) "önmagunkon való számonkérés" - ki ellenőrzi?